

Justitiedepartementet

Yttrande över betänkandet En långsiktigt hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54)

Bakgrund

Regeringen beslutade den 14 juni 2019 att tillsätta en parlamentarisk kommitté med uppdrag att ta ställning till utformningen av den framtida svenska migrationspolitiken i syfte att fastställa en ordning som är långsiktigt hållbar.

Kommitténs uppdrag har omfattat att ta ställning till om asylsökande som uppfyller kriterierna för att beviljas uppehållstillstånd i Sverige som huvudregel ska beviljas tidsbegränsade eller permanenta uppehållstillstånd och längden på dessa tidsbegränsade uppehållstillstånd samt under vilka förutsättningar som permanenta uppehållstillstånd ska kunna beviljas.

Kommittén har också haft i uppdrag att ta ställning till om asylsökande ska kunna beviljas uppehållstillstånd på ytterligare grunder än de som följer av EU-rätten och svenska konventionsåtaganden, och i så fall vilka dessa grunder ska vara, och särskilt ta ställning till om en ny humanitär grund för uppehållstillstånd ska införas.

Kommittén har vidare haft i uppdrag att ta ställning till i vilken utsträckning som anhöriginvandring ska vara möjlig om den person som utlännings åberopar anknytning till har sökt asyl och beviljats uppehållstillstånd i Sverige, och om ett försörjningskrav ska gälla vid anhöriginvandring och hur ett sådant krav då ska utformas.

Kommitténs uppdrag har också omfattat att analysera behovet av åtgärder för att ändra så att relativt sett fler människor kommer till Sverige på säkra och lagliga vägar samt behovet av ytterligare åtgärder för att stärka rättssäkerheten i asylprocessen.

Kommitténs betänkande innebär bland annat:

- Tidsbegränsade, inte permanenta, uppehållstillstånd ska som huvudregel beviljas skyddsbehövande vid det första beslutstillfället.
- Att permanenta uppehållstillstånd tidigast ska kunna beviljas efter tre år och endast om vissa krav uppfylls.

- En särskild bestämmelse om humanitära skäl för fall där det föreligger synnerliga ömmande omständigheter, till exempel mycket allvarlig sjukdom.
- Som huvudregel ska försörjningskrav gälla vid anhöriginvandring.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 20 juli 2021.

Ärendet har beretts i samråd med hälso- och sjukvårdsförvaltningen.

Region Stockholms yttrande till Justitiedepartementet) över betänkandet En långsiktig hållbar migrationspolitik (SOU 2020:54) från Kommittén om den framtida svenska migrationspolitiken (Migrationskommittén)

Region Stockholms remissvar fokuserar på den del av betänkandet som berör hälso- och sjukvården inom Region Stockholm inklusive de ekonomiska konsekvenser som kommitténs framtagna förslag innebär. Region Stockholm tar inte ställning till förslaget gällande regelverk för uppehållstillståndens längd, permanenta uppehållstillstånd, anhöriginvandring, försörjningskrav vid anhöriginvandring, uppehållstillstånd på grund av humanitära skäl samt övriga ändringar i utlänningslagen.

Region Stockholm instämmer i kommitténs bedömning att kostnaderna för Region Stockholm som uppstår till följd av migrationen bedöms minska på sikt eftersom kommitténs förslag bedöms leda till ett lägre antal asylsökande än vid en återgång till utlänningslagen.

Under åren 2017–2019 har den ersättning som Region Stockholm erhållit från Migrationsverket avseende asylsjukvård täckt de kostnader som har uppstått inom hälso- och sjukvården. Kostnaden för asylsjukvården har under 2019 sjunkit med 31 procent i jämförelse med utfallet för 2017. Region Stockholm har dock noterat att under 2019 avslås allt fler av de inskickade ansökningar gällande kostnadskrävande vård av Migrationsverket. Ett exempel är neonatalvård där den nyfödda patienten inte har möjligheter att ansöka om anhörigasyl och därav får Region Stockholm avslag för kostnadsersättning då patienten saknar uppehållstillstånd. En minskning av kostnader avseende asylsjukvård på en procent motsvarar 1,9 miljoner kronor, fem procent motsvarar 9,3 miljoner kronor och tio procent motsvarar 18,6 miljoner kronor. Region Stockholm antar att ersättningen från Migrationsverket minskas i motsvarande grad och att resultatet blir ett nollsummespel.

Region Stockholm bedömer att förslaget kommer påverka kostnaderna för vården av tillståndslösa (individer som saknar möjlighet att påvisa dokumentation för uppehållstillstånd). Kostnaderna beräknas öka för Region Stockholm i samband med att ett nytt asylregelverk införs. Under åren 2017–2019 har statsbidraget gällande ersättning för hälso- och sjukvård för tillståndslösa legat på samma nivå, 66 miljoner kronor per år. Kostnaden under samma period har ökat med 52 procent vilket har skapat en växande negativ differens mellan ersättningen via statsbidrag och den faktiska kostnaden. Skillnaden mellan erhållet statsbidrag och den faktiska kostnaden uppgick 2019 till -126,7 miljoner. Region Stockholm befarar att en viss övervältringseffekt av kostnader uppstår, antalet tillståndslösa personer som söker hälso- och sjukvård ökar, när ett nytt asylregelverk införs såsom har skett mellan 2017–2019. En kostnadsökning avseende vård för tillståndslösa på en procent motsvarar 1,9 miljoner kronor, fem procent motsvarar 9,6 miljoner kronor och tio procent motsvarar 19,3 miljoner kronor. Detta skulle skapa en ännu större differens mot intäkterna om statsbidraget skulle kvarstå på motsvarande nivå.

Region Stockholm tillstyrker betänkandets förslag utifrån den påverkan förslaget har på ekonomin inom hälso- och sjukvården i Region Stockholm. Region Stockholm betonar samtidigt att det är av stor vikt att statsbidraget avseende ersättning för kostnaderna gällande tillståndslösa, vilket inte har ingått i kommitténs uppdrag, anpassas nationellt så att det motsvarar de faktiska kostnaderna som uppstår inom Region Stockholm.

Carina Lundberg Uudelepp
Regiöndirektör

Katarina Holmgren
Ekonomidirektör